

Warszawa, 23.02.2015 r.

IV.7020.4.2014.MK

Pan Bartosz Arłukowicz
Minister Zdrowia

szanowny Panie Ministrze

Od wielu lat Rzecznik Praw Obywatelskich występuje z wnioskami o **uregulowanie zasad przeprowadzania w sprawach cywilnych badań kodu genetycznego DNA**, a także badań przeprowadzanych poza systemem wymiaru sprawiedliwości, na zasadach komercyjnych. Wnioski w tej kwestii Rzecznik kierował tak do Ministra Sprawiedliwości (od 2001 r.), jak i do Ministra Zdrowia (MZ-ZP-P-073-8843-6/KS), wskazując, że „celem Rzecznika było i jest stworzenie regulacji wykonawczej, wprowadzającej techniczne i medyczne standardy wykonywania badań kodu genetycznego, uniemożliwiające manipulacje np. przy pobieraniu, oznaczaniu i magazynowaniu próbek” (cytat z pisma Rzecznika z 18 grudnia 2008 r.). W latach 2006 i 2007 Rzecznik był informowany, że „wiodąca rola w ewentualnym opracowaniu projektu stosownego aktu prawnego powinna przypaść Ministrowi Zdrowia, który swą inicjatywę powinien poprzedzić niezbędnymi konsultacjami ze środowiskiem naukowym”. Niestety, w kolejnej korespondencji (pismo podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia, Pana Adama Fronczaka, z 22 października 2008 r.) Rzecznik został poinformowany, iż inicjatywa w tej sprawie leży jednak po stronie Ministra Sprawiedliwości; omawiany w tym piśmie projekt ustawy o biegłych, który mógł chociaż częściowo uregulować sytuację, nie przekształcił się w obowiązujące prawo.

Rzecznik ponownie podjął działania w sprawie przedmiotowej regulacji w 2014 r. – pismo z 17 stycznia 2014 r. przesyłam do uprzejmej wiadomości Pana Ministra (w załączeniu). Jak wynika z ostatniej odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości (kopia pisma z 22 maja 2014 r. w załączeniu, również do uprzejmej wiadomości Pana Ministra), Minister nie widzi przesłanek do podejmowania inicjatywy prawodawczej na polu procedury cywilnej, natomiast uważa, że „Konieczne jest zatem wprowadzenie regulacji prawnych, które gwarantowałyby przynajmniej procedury ustalania tożsamości dawcy materiału genetycznego do badań, prawidłowości wyrażenia zgody bądź zezwolenia na przeprowadzenie badania oraz odpowiednią ochronę

pobranego do badań materiału biologicznego i związanych z nim danych osobowych. Wprowadzenie takich regulacji należy do właściwego w tym zakresie Ministra Zdrowia. Jeśli zaś chodzi o podniesioną w wystąpieniu konieczność wypracowania standardów medycznych i metodologii przeprowadzania badań DNA, pozwalających na zagwarantowanie ich jakości i wiarygodności, to także i ta materia pozostaje w wyłącznej właściwości Ministra Zdrowia”.

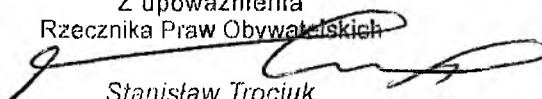
Do Rzecznika Praw Obywatelskich, w reakcji na wystąpienie Rzecznika, zwrócił się dr hab. n. med. Lucjusz Jakubowski, Konsultant Krajowy w dziedzinie Genetyki Klinicznej (pismo w załączeniu). Doktor Jakubowski podnosi przede wszystkim kwestię komercyjnych badań kodu DNA, nie tylko na cele badania ojcostwa, lecz także w celach diagnostycznych i prognozujących w chorobach dziedzicznych i nabytych, zaś jako dobry krok w kierunku rozwiązania problemu rekomenduje ratyfikację Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny (zwanej także konwencją biomedyczną bądź bioetyczną). W swoim piśmie informuje, że w Ministerstwie Zdrowia powołano 3 stycznia 2014 r. zespół roboczy do przeprowadzenia analizy aktualnej organizacji opieki zdrowotnej realizowanej w obszarze genetyki klinicznej i laboratoryjnej genetyki medycznej.

Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 oraz art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (j. t. Dz.U. z 2014 r., poz. 1648) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zbadanie sprawy i podjęcie działań legislacyjnych, mających na celu prawne uregulowanie technicznych i medycznych standardów wykonywania badań kodu genetycznego. Uprzejmie proszę również o przedstawienie stanowiska Pana Ministra w kwestiach przedstawionych powyżej oraz w piśmie Rzecznika z 17 stycznia 2014 r., a także o poinformowanie o wynikach prac zespołu roboczego ds. analizy organizacji opieki zdrowotnej w obszarze genetyki i o postępach prac legislacyjnych, mających na celu ratyfikację przez Rzeczpospolitą Polską konwencji bioetycznej.

Zał. 3

Z prośbą

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich